

*„Meil on küll tervisenõukogu, aga see ei toimi”
„Tänased õpilased ei soovi osaleda, nad on passiivsed”
„Tervisenõukogu on muidugi väga vajalik, kuid me pole leidnud
sellele väljundit”
„Tahaks väga käivitada uusi tegevusi, aga pole ideid”*

Tuttavad probleemid? Neile ja paljudele teistelegi küsimustele püüame koolituse käigus leida lahendusi ja vastuseid. Kogemusi jagavad praktikud erinevatest koolidest.

Koolitus „Kuidas kaasata õpilasi?”

SIHTRÜHM

Üldhariduskoolide ja kutseõppeasutuste õpetajad ja töötajad (huvijuhid, sotsiaalpedagoogid, psühholoogid, koolijuhid, med.töötajad jt), õpilasesinduse liikmed, tervisenõukogu liikmed, kooli hoolekogu esindajad.

Praktiline kasu koolitusest on suurem, kui ühest koolist osaleb 3-4 inimest (sh õpilased, koolijuhtkonna esindaja, õpetaja/huvijuht/sotsiaalpedagoog/psühholoog vm).

EESMÄRK

ÜRO Lapse õiguste konventsiooni (1989) kohaselt on üks laste ja noorte õigusi olla kaasatud.

Neil on:

- õigus avaldada oma arvamust mistahes neid puudutavas asjas või tegevuses ning õigus nõuda, et seda arvamust arvestataks;
- õigus saada ja avalikustada teavet, välja arvatud juhul, kui see piirab teiste õigusi;
- õigus saada asjakohast teavet ja haridust, eriti juhul, kui see aitab kaasa nende sotsiaalse, vaimse või moraalse heaolu kasvule ning parandab füüsilist ja vaimset tervist.

Põhikooli ja gümnaasiumi riiklikes õppekavades (2011) on üks läbiv teema tervis ja ohutus. Sellega taotletakse õpilase kujunemist vaimset, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele.

Koolituse eesmärk on toetada laste ja noortega töötavaid spetsialiste kaasamaks tegevustesse õpilasi. Koolituse tulemusel osalejad soovivad ja oskavad kaasata õpilasi koolielu puudutavate küsimuste lahendamisesse ja otsustusprotsessi nii, et õpilaste osalus koostöös ühise eesmärgi nimel on edukas kõigi osapoolte jaoks.

KOOLITUSE LÄBINU

- tunneb kommunikatsiooniprotsessi seaduspärasusi,
- teab kaasamise põhimõtteid,
- oskab põhjendada õpilaste kaasamise vajalikkust ning edasi anda oma teadmisi kolleegidele,
- tunneb ja oskab kasutada laste ja noorte kaasamise erinevaid vorme,
- oskab jagada vastutust, ära tunda ja äratada huvi õpilastes,
- juhindub töös õpilaste reaalsest kaasamisest,
- oskab kaasata õpilasi kooli tervisenõukogu töösse.

TEEMAD

Koolitusel käsitlevad läbiviijad järgmisi teemasid:

- Töögrupi häälestamine ja juhtimine
- Suhtlemistõkked ja nende ületamine
- Kaasamise mõiste ja põhimõtted
- Kommunikatsiooniprotsesside seaduspärasused
- Muutuste tasemed R. Diltsi järgi
- Osaluse vormid ja kaasamismeetodid
- Koostöövõrgustikud kui ressurss
- Tervisenõukogu tegevus

MEETOD

Koolitajad kombineerivad töövõtteid vastavalt grupi valmisolekule, ootustele ja vajadustele. Uue info ja materjali edasmisel kasutavad koolitajad interaktiivseid ja kaasavaid meetodeid.

Olles algatamas midagi uut või tegemas muutusi olemasolevasse, on kasulik teada ja arvestada muutuste loogilisi seaduspärasusi. Kõik inimestega toimuvad protsessid hõlmavad kuut tasandit: vaimsust (eesmärki), identiteeti, meie uskumusi ja väärtusi, võimeid ja oskusi, käitumist ja keskkonda.

Koolitusel tutvutakse efektiivse olukorra analüüsimise mudeliga, milleks on loa andnud MTÜ Eesti NLP Instituut. SCORE on efektiivselt organiseeritud info kogumise mudel, kus infot kogutakse ja analüüsitakse sammude kaupa.

Praktiliste tegevustena ja kogemuste vahetamiseks teevad koolitajad grupitöid. Kasutatakse juhtumite analüüsi ja enesetunnetuse avardamiseks tutvumist erinevate rollidega. Koolituse käigus omandatakse mitmete grupiharjutuste kasutamise meetoodika.

SOOVITUSLIKUD MATERJALID

- 1) Helina Kärgerberg, Piret Jeedas. 2013. Ruumi loojad. Kuidas kaasavalt juhtides muutusi luua. <https://kaasamine.ee/wp-content/uploads/2017/01/raamat-ruumi-loomjad-140109.pdf>
- 2) Jere Brophy. 2013. Kuidas õpilasi motiveerida? <https://www.digiraamat.ee/product/Kuidas-opilasi-motiveerida-2499>
- 3) Marit Valge, Urmo Reitav. 2009. Noorte kaasamine ja osalus. Käsiraamat. http://noortekoogud.ee/upload/file/NKde_kasiraamat_7MB.pdf
- 4) Tom Croft, Veronique Crolla, Benoît Mida-Briot. 2003. Sotsiaalne kaasatus. T-kit käsiraamat. Euroopa Nõukogu Kirjastus.

http://mitteformaalne.ee/wp-content/uploads/2014/07/tkit8_Sotsiaalne-kaasatus.pdf

- 5) Kristi Jüristo (toim). Kaasava noorsootöö käsiraamat. SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo.
http://mitteformaalne.ee/wp-content/uploads/2014/07/kaasava_noorsootoo_kasiraamat_lowreso.pdf
- 6) Hille Hinsberg, Urmo Kübar. 2010. *Kaasamise käsiraamat ametnikele ja vabaühendustele.*
<http://www.ngo.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=29346/Kaasamise+k%E4si+raamat.pdf>
- 7) Kaidi Holm. 2007. *Hea valisemine. Käsiraamat tänastele ja tulevastele vabaühenduste valitsejatele.*
<http://www.ngo.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=29346/Kaasamise+k%E4si+raamat.pdf>

Iga koolitusel osalenu saab kaasa koolitajate poolt koostatud koolitusmaterjali.

TAGASISIDE OSALEJATELT

- Koolitus oli väga mõtlemapaneva sisu, sisukate rühmatööde ning huvitavate näidetega. Koolitajad olid laia silmaringiga ning täiendasid teineteist hästi.
- Jätsin meelde mitmeid meetodeid ja nippe gruppidega töötamiseks. Vaikimisi jälgisin ja harjutasin (ja harjutan iga päev edasi!) positiivse esiletõstmist ja peegeldamist kaasvestleja jutust. Ja hea teooria, mis on eluliste näidetega elustatud, on alati abiks. Sain taaskord kinnituse, et alati on noorte mõtteavaldustes ja tegudes peidus positiivne kavatsus, mis tuleb üles leida ja peegeldada.
- Urmo ja Pille on imelised koolitajad, kelle koolituselt saab suures koguses lisaväärtust. Koolitus on praktiline ja rakendatav koheselt. Mõlemad koolitajad kannavad endas suurepäraseid väärtuseid ja on soojad, ning sõbralikud.

KOOLITAJAD

Pille Murrik on koolitaja ja pereterapeut, kes algselt õppis Tartu Ülikoolis arstiks ning on läbinud Rootsia Moreno Instituudis psühhodraama terapeudi väljaõppe.

Ta on täiendanud ennast Eesti NLP Instituudis, *Gordon Training International* Õpetajate Kooli kursusel, Eesti Pereteraapia Ühingu süsteemse perekonnateraapia väljaõppes jpm. Praktilisi suhtlemisoskuseid ning teraapiameetodeid õppima ajendas teda mõistmine, et rahuldamata vajadused ja oskamatus oma tunnetega toime tulla võivad viia haigestumiseni.

Pille on 25 aastat tegutsenud koolitajana valdavalt haridus- ja sotsiaalmaastikul, lisaks teinud meeskonnakoolitusi ja supervisioone. Ta õpetab erinevaid aineid mitmes Eesti kõrgkoolis, on kaasatud TLÜ mentorkoolitusse ja alustavate õpetajate tugiprogrammi ning omab täiskasvanute koolitaja kutset (7. tase).

Pille püüab koolitusel lähtuda osalejate vajadustest ja rõõmustab, kui grupiga tekib sünergia. Koolitustel osalenud ütlevad Pille kohta, et ta on kaasahaarav, arvestab erinevate õppimisstiilidega, seob teooria praktiliste ülesannetega ja oskab õiges suunas mõtlema ja tegutsema panna.

Tallinna Ülikooli Avatud akadeemia tunnustas Pillet "Aasta Koolitaja 2016" tiitliga. Õpilaste kaasamise puhul peab oluliseks eelkõige kooli töötajate eneste motiveeritust, süsteemset mõtlemist, oskust märgata, kuulata, leida kaasalööjaid, samuti oskust vastuseisjaid mõista.

Urmo Reitav tegutseb koolitaja, mentori ja konsultandina. On öeldud, et unistuste järgimine tähendab järgneda oma südame kutsele ning pole võimalik eksida, kui oma südant järgida. Urmo on seda ise korduvalt kogunud ja lähtub sellest praegugi. Ta väärtustab avatust, loovust ja arengut. Talle meeldib avastamine ja sellega kaasnev avastamisrõõm, sest nii endas kui ümbritsevas on palju avastamisväärt. NLP õpingutelt on ta kaasa võtnud mõtte, et igas inimeses on olemas kõik sisemised ressursid, mida ta õnnestumiseks vajab. Aga sageli me vajame kedagi kõrvale inspireerima, hoogu andma või toetama.

Ta omab magistrakraadi haridusteaduses ning on end täiendanud mentorluses, coachingus, juhtimises ja täiskasvanukoolituses. Urmo töökogemus on mitmekesine ja seotud eelkõige inimestele arengu- ja kasvutingimuste loomisega. Aastatel 2002-2017 töötamine noorsootöö lektorina nii Tallinna Ülikoolis, Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemias ja Narva kolledžis. Õpetajana on ta tegutsenud nii põhikoolis, gümnaasiumis kui ka kutsekoolis. Tal on olnud rõõm ja

võimalus olla mitme uue algatuse käivitaja, sh nii Viljandi Hariduse Arengufondi kui ka Paide Gümnaasiumi. Noorsootööga alustas ta juba eelmisel sajandil, korraldades laagreid ja noortevahetusi, juhendades erinevaid noortegruppe ja ettevõtmisi. Ta on koostanud arvukalt projektitaotlusi, neid juhtinud kui ka pannud end proovile projektide hindajana. SA Archimedes Euroopa Noored büroo on tunnustanud teda „Noortevaldkonna aasta koolitaja 2011.a“ tiitliga ning samal aastal valiti ta TÜ Viljandi kultuuriakadeemia tudengilemmikuks. Teised on öelnud, et Urmo energia näib lõputu. Tal on palju häid mõtteid, tegutsemisindu ja oskus kaasa haarata ka kõige passiivsemaid inimesi.

Pille ja Urmo on koos teinud õpilaste kaasamise koolitust juba 10 aastat. Indu selleks on andnud osalejate suur huvi ja positiivne tagasiside.

Koolitus areneb ning täiustub pidevalt iga koolitusgrupi kogemuste, küsimuste, ideede ja tagasiside põhjal.

MAHT, TOIMUMISE AEG, KOHT

Koolituse maht: 16 akadeemilist tundi.

Õppekavarühm: Aineõpetaja koolitus.

Õppekeskkond: Koolitused toimuvad õppetöök sobivates ning tingimustele vastavates seminariruumides.

Grupi suurus kuni 25 inimest.

Koolituspäeval täismahus osalenutele **väljastatakse e-tõend** (registreerumisel märgitud elektronposti aadressil 1-2 nädalat pärast koolitust).

Juhul kui olete registreerunud ja ei saa osaleda, teatada esimesel võimalusel liisa.maistrov@tai.ee

Koolituse ajakava:

I päev:

10.00-11.30 koolitus
11.30-11.45 paus
11.45-13.15 koolitus
13.15-14.00 lõuna
14.00-15.30 koolitus
15.30-15.45 paus
15.45-17.15 koolitus

II päev:

09.00-10.30 koolitus
10.30-10.45 paus
10.45-12.15 koolitus
12.15-13.00 lõuna
13.00-14.30 koolitus
14.30-14.45 paus
14.45-16.15 koolitus